

LA GESTIÓ DE LES COTORRES A LA CIUTAT DE BARCELONA

La poda de les palmeres ajuda a controlar-ne la població

L'Agència de Salut Pública de Barcelona col·labora en projectes de seguiment i vigilància per poder planificar, quan sigui necessari, un programa de control sobre la cotorra de pit gris.

Origen

La presència de la cotorra de pit gris o argentina (*Myiopsitta monachus*) és un exemple de la homogenització de la fauna i la flora del planeta que afavoreix la introducció d'espècies exòtiques en el nostre ambient. Originària d'Amèrica del Sud, la majoria d'exemplars es van introduir com animals de companyia a través del comerç. Els alliberaments accidentals o voluntaris han facilitat l'establiment d'aquesta espècie exòtica a la ciutat de Barcelona.

Dades poblacionals

La primera observació de cotorres a la ciutat va ser l'any 1975: es va veure una parella construint un niu prop de l'aviari del zoo. L'any 1981 la població havia augmentat a 12 exemplars, que van ser aproximadament 44 al 1985. Des del 1975 fins al 1994 el creixement va passar a ser exponencial (amb un càlcul de 842 exemplars el 1994) i la previsió era la continuació del creixement i expansió de l'espècie a la ciutat. Les dades del cens de l'any 2001 estimaven una població de 1.441 exemplars. Això suggereix que el creixement ja no és exponencial, encara que no s'hagi assolit un equilibri.

Percepció del ciutadà

Per realitzar els treballs de seguiment i vigilància de l'espècie, i en concret el disseny d'un programa de control es va realitzar una enquesta d'opinió. Els resultats indiquen que els ciutadans de Barcelona tenen un elevat grau de coneixement de les cotorres i de la seva presència en llibertat. Gairebé la meitat de les persones enquestades (41%) pensen que la presència de cotorres és positiva. La majoria (81%) no la considera negativa, no es consideren perjudicats per aquests animals, i no esperen de l'administració l'adopció de mesures de control.

Aquest resultat demostra que el ciutadà en general no té consciència que existeixi un problema, amb l'excepció de les persones que es veuen directament afectades.

Factors que n'afavoreixen la presència

L'èxit del seu establiment radica en la gran flexibilitat del seu comportament. La seva capacitat per utilitzar una gran varietat de recursos afavoreix les seves possibilitats per sobreviure i reproduir-se. Tot i que té preferència per les palmeres, els nius es poden trobar en altres arbres, i fins i tot en antenes de televisió, o focus d'il·luminació. Normalment escull els més alts de la zona, formant nius comunals integrats per diverses cambres independents. Això li garanteix lloc per fer els nius, sense haver de competir per forats, que podria ser un factor limitant de l'expansió. A més els individus mantenen el niu tot l'any, i l'utilitzen per dormir fora de l'estació reproductora: això els facilita sobreviure al fred de l'hivern.

Té una alimentació generalista que en facilita la supervivència. S'alimenta en grups tant a terra com a sobre els arbres. A Barcelona han estat observades alimentant-se de més de 30 tipus diferents d'aliments (principalment fruits de palmera i gespa), i els últims anys és freqüent observar-les alimentant-se de pa al costat dels coloms.

Problemes derivats de la seva presència

- caiguda de nius a causa del seu excessiu pes (fins a 50 kg).
- molèsties per sorolls associats a la proximitat de nius a llocs habitats.
- degradació del mobiliari urbà i altres estructures o edificis pels excrements.
- degradació d'arbres ornamentals per utilitzar branquillons per construir nius.
- danys a l'agricultura perquè incorporen a la seva dieta fruites o hortalisses.
- potencial acaparador d'agents patògens.

Mesures de control

Les actuacions de control es porten a terme quan interfereixen negativament sobre les persones o les seves activitats.

1. Poda periòdica de palmeres. De manera periòdica a la ciutat es poden les palmeres com a mesura de control sobre la població de cotorres. Donat que són els arbres que utilitzen habitualment per fer els seus nius i els treballs coincideixen amb la reproducció de l'espècie, aquest fet en redueix la fecunditat, i ha propiciat que la població no creixi més del que ja ho ha fet.

2. Retirada de nius. A la via pública, davant de situacions que poden esdevenir un risc per a les persones com la caiguda de nius, molèsties per sorolls, i/o acumulació d'excrements en zones concretes, li pertoca al gestor del territori valorar la situació i si ho creu convenient realitzar els tràmits perquè una brigada de l'Institut Municipal de Parcs i Jardins efectui la poda i retirada del niu.

3. Eliminació de forma controlada dels exemplars problemàtics. Davant de situacions que ocasionen pèrdues econòmiques en conreus o cultius, l'administració pot donar permisos per tal d'eliminar de forma dirigida els exemplars problemàtics.

4. Depredacions naturals. Un altre factor que col·labora en el control de l'espècie són els depredadors naturals (rapinyaires i rates). Cal destacar la reintroducció del falcó pelegrí a la ciutat de Barcelona: ara les cotorres representen aproximadament un 17% de la seva dieta.

Conclusions

L'espècie es troba en una fase de vigilància i seguiment. Els estudis en curs van adreçats a conèixer la biologia reproductora de l'espècie, els seus patrons de dispersió, l'impacte sobre la ciutat, i la valoració dels diferents mètodes de control.

Per a més informació poseu-vos en contacte amb el Servei d'Higiene Pública i Zoonosi (SHIPUZ).